

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

Joi
19 sept.
1 oct.

Ese totu a opt'a di

Pretinlu pentru Austria
pe jul. - dec. 4 fl. —

Pentru Romania
pe jul. — dec. unu galbenu.

Nr.

33.

Cancelari'a redactiunei

Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.

unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Anulu

IV.
1868.

AMORULU UNEI MARMURE.

stirile-i alunga in spaim'a inghiatiata
Cu sufletu 'n ruina unu rege-asirianu,
Cum stanceloru arunca durerea-i inspumata
Gemendulu uraganu.

De ce nu sunt unu rege sê sfarmu cu-a mea durere
De ce nu sunt Satan'a, de ce nu-su Dumnedieu,
Sê facu sê rump-o lume ce sfasia 'n tacere
Sdrobitu sufletulu meu.

Unu leu pustiei rege turbarea lui fuginda,
Unu oceanu sê 'mbata pe alu venturileru jocu
Si nori-si spuntu in tunetu durerea loru muginda
Gandirile de focu.

Eu singuru n' amu cui spune cumplit'a mea durere
Eu singuru n' amu cui spune nebunulu meu amoru,
Câ-ci mie mi-a datu sôrtea amar'a mangaere
O piêtra sê adoru.

Murindului speranti'a, turbarei resbunarea,
Profetului blestemulu, credintiei Dumnedieu,
La Sinucidu o umbra oe-i speria desperarea,
Nimicu, nimic'a eu.

Nimic'a dór' icón'a-ti care me invenina
Nimicu dór' suvenirea surisului teu linu,
Nimicu de câtu o radia din fati'a ta senina
Din ochiulu teu seninu.

Si te iubescu copila cum repede junia
Iubescu 'n ochi de flacari a dileloru norocu
Iubescu precum iubescu pe-o alba vijelia
Unu oceanu de focu.

Din ochi de-ar sôrbe geniu slabit'a mea privire
De-ar tremurá la-sinu-mi gingasiulu teu mijlocu
Ai pune pe-a mea frunte in vise de marire
Unu diademu de focu.

Si-asiu pune sôrtea lumei pe budi'a-ti purpuria,
Asiu pune lege lumei ridiendulu teu deliru
Asiu face alu teu dîmbetu unu secolu de orgia
Si lacrimile-ti miru.

Câ-ci te iubescu copila ca dieulu nemurirea,
Ca preotulu altariulu, ca spaim'a unu asilu,
Ca sceptrulu man'a blanda, ca vulturulu marire'a
Ca visulu pe-unu copilu.

Si pasu 'n urma-ti sbóra c'o tainica mania
Ca nnu smintitu ce cata cu ochiu 'n galbenitu
Cu fruntea 'nvinetîta cu fati'a cenusia
Icon'a ce-a iubit.

Mihaiu Eminescu.

Nu-e mortu ci ar' voi se móra.

(Novela istorica.)

Fost'ati in Timisian'a si vediut'ati muntii ei ideali scobiti si netedîti de unu maestru divinu? vadîut'ati regiunile ei pitoresci, vâile cu paraie cristaline marginite de cladirile gigantiloru? — O! acestea-su scârile pe cari voira titanii a se urcá la Ddieu; pentru aceea sunt plesi, pentru aceea-i pandescu dîu'a si nóptea norii cu fulgere, si candu si candu vedi, eá derama câte-unu vergu d'in ei. . . .

Aci me voiu oprí si eu; câ-ci intre munti este poesiá.

Dela *Media* in drépt'a intre muntii de catra Romaní'a curge cu repediune faimós'a *Cern'a*, cu murmurulu ei misteriosu, cu ap'a ei oglindita, cu pescii ei de argintu; si ca candu ar' fi superba de atâtea descantate, de atâtea povesci, de atâtea balade ce a creatu fantasi'a poetica despre ea, si acum fuge, fuge ca candu si acum ar' cautá in ea *Jonu Jorgovanu* pe Garasin'a lui frumósá, naivulu parêu, si nu scie câ acelea sunt numai suveniru obscure si noi o admiranu pentru câ fetele spelate in ea ne fermeca animele, ne facu sê credemu: câ intre acei munti pe langa *Cern'a* este domesticata fericirea!

Caletoriulu déca ese d'in satulu X* in stang'a si se abate pe drumulu ce-lu lateralu nu departe in tiermurile Cernei va aflá unu castelu parasitu cu pavilonulu ruinatu cu acoperementulu arsu si acarui paretu ne spunu: câ dieu pe acei-a nemenea nu si-a pusu man'a de multu, o! tare de multu. Unu ventu bunisioru le-ar' trebuí, dar' bagsém'a si natur'a tiene cu ei; câ-ci stancile ce incungiuru acést'a vale pitoresca de tóte partile, ti-se pare câ sunt menite a sustiené in eternu acestea ziduri. O! frumósá e aci natur'a candu sórele resare si radiele lui luminéza acestea stanci plesite, ti-se pare câ voiesce a inviá persóne d'in ele pe unu momentu, ca se ne spuna: câ de-aci au sboratu fericirea, si acést'a e valea unde odata amorulu s'a personificatu si in altu momentu tóte s'au nemicitu ca sê scia bagséma omenii muritori: câ amorulu e proprietate divina.

Pe langa castelu acum cresce in bueciá érba pentru animale selbatice, si pe paretii lui candu si candu audi paserea de nópte cobindu, câtu tóta valea resuna — — — o! asia-e de tristu acum aci. — — —

Dar' cine nu scie, câ in lumea acést'a tóte sunt trecátorie, apare unu imperiu, dar' unu castelu ziditu de maestru *Manoila* d'in care apoi s'a pustiitu stapanii si tempulu a pusu man'a

pe elu. Vai de elu, vai de acei paretu pe cari tempulu i-a luat sub grigea sa ai sustiené si repará!!

Si óre unde s'a mutatu stapanulu; pentru ce nu-si pune acoperementu pe paretu, si sê-si prenoiésca pavilonulu si sê vina, sê fie fericitu? pe unde ambla? unde-e soci'a, fetisiór'a lui frumósá, caii si canii lui latratori? pentru ce nu vine sê-si lucre eslele intielinite si gradin'a parasita; câ-ci dieu abié mai existe o rosa dar' si aceea s'a selbatacitu!! Unde-su tóte, tóte bine au peritu?? Unde-e dîn'a cea frumósá d'in castelu sê amble la *Cern'a* sê-si spele manutiele alabastre si apoi sê-le prinda unu tineru voinicu in locu de pesci de argintu? Unde-su venatorii sê-i vedu obositi rentorcandu-se la stapan'a, ce-i accepta suridiendu dupa pavilonu cu mész'a parfumata de mancari romanesci? Se vina dar' stapanulu, acum numai pe unu momentu, sê-i spunemu sê duca pe unu popa santu sê stropésca pe aci! câ-ci ómenii vorbescu lucruri necurate — — — nu-e, nu-e, nimenea nu ne soscesce, tóte au trecutu marire si placeri frumsetie si ospitalitate!

Apoi te róde órece, câ pentru ce pe acesti muri tempulu i-a potutu pastrá si pe stapanu nu, — o! pentru ce numai o suveniru si acést'a e atátu de tacuta, ca candu s'ar' fi conjuratu trecutul in contr'a nostra si nu scimu nemicu de evenimentele intemperate in acestea ziduri grandióse.

Nu ve inspaimentati fantasiile, acestea sunt sboratórie, adese se aventa la ceriu, unde apoi se in talnescu cu angeri sioptitori . . . acei-a sunt atátu de naivi, atâtea sioptescu despre trecutul nostru uitatu, si nu sciu iubittii acei angeri mitutei: câ noi apoi le sriemu ca sê se umilésca urgi'a omenésca.

I.

Au trecutu dóue secle si póte si mai binc, pe acelea tempuri altu cum erá aci, atunci nu paserile de nópte esarendara acesti paretu, coridónele nu erau stricate, drumulu ce desparte in dóue acesti munti, nu erá crescutu cu érba, si in gradin'a de curte nu cresceau bozi si cucute; câ-ci pe acelea tempuri boieriulu Vulturulu avea o dînisióra, o féta cu fati'a de angeru, cu manimicutele alabastre spelate cu apa d'in *Cern'a*.

Apoi unde este féta frumósá acolo vinu si óspeti, vinu violenii de teneri, de si nu pentru alt'a, ci se fure o privire d'in ochii teneri fetitiei, — apoi o lasa sê se framente cu di cu nópte, — pana candu cu alta ocaziune, candu apoi ea le sd robesce animele, si atunci vai de ea si vai de ei.

O! câtu erá de frumósa, câtu erá de incantátóre *Silvi'a* lui *Vultur*, cu pêrulu n-gru cu fati'a-i alba, pe care schinteiau dóue stele marginite de curcubeii cu códele ascunse in bucelele ei bogate. Ca *Silvi'a* nece erá giuru impregiuru, — apoi betii betrani si aveau lucru cu óspetii.

In atari momente, candu vedea betranulu *Vultur* câte unu teneru voinicu, nece nu erá cu potintia sê nu dîca: dauna câ acést'a fêta nu s'a nascutu voinicu, sê-i dau arme in mani, sê o invetiu cum se respinga sabi'a inimica candu e tîntata la crescetu si cum sê sdrobésca casc'a tatarésca cu capu cu totu, — apoi atunci sê-mi aduca capu de tataru séu unu base-buzucu séu chiaru pe *Sadisiah*. O! tu muiere spune-mi pentru ce n'a patutu fêta nóstra se fia unu voinicu!?

Asia suspiná adese *Vultur* si genele lui crunte se umpleau de nesce picaturi ce isvorean chiaru d'in anim'a lui intristata.

Dar' ce avea se faca, candu *Ddiu* l'a darruitu cu o fêta frumósa, apoi o fêta ca *Silvi'a* comparea diu totu de-a un'a cu unu voinicu.

Trebuia sê fia indestulitu, câ-ci in secretulu naturei cine se póte mestecá; si apoi si avea *Vultur* o draga de socie rupta chiaru d'in cóst'a lui, acést'a sciá sê resfire norii de intristare a *barbatului* dicandu: ti-va da *Ddiu* unu ginere pe placulu teu, pe care-lu vei poté invetia cum sê se lupte, si-ace'l'a apoi-ti va prinde in batalia pe *Sadisiah*, acel'a-ti va aduce pe unu base-buzucu sê ti-se umilésca la picioare.

Apoi in atari consolári betranulu se cugetá adancu, si apoi câtu-e diu'a nu dîcea alt'a in togm'a ca unu *Job*! *Ddiu* au datu, *Ddiu* au luat, fie numele lui benecuventatu.

Inse in ante de tóte va fi de necesitate a ne cunósce putînu cu originea familiei acesteia.

Dupa desposesiunarea fruntasiloru nostri la faimós'a encielica a santului pontifice, si acést'a familia deveni pentru cerbici'a ortodosa desposesiunata d'in dominiulu d'in Romanesci; norocire câ stramosiulu *Jonitia Vultur*, s'a fostu cuscritu cu *Buzescu* d'in Romani'a, de la care apoi au capetatu unu dominiu la care erá alaturatu si castelulu acést'a de véra, ziditu de maestrulu *Manoila*, si cladirile lui fura atátu de nefericite.

Pe acelea tempuri Romani'a mare se estindea pan' la *Cern'a*, de unde acést'a familia potu a-si mai exercia dreptulu nobilitaru; pentru câ legea draconica a ezuitiloru pe teritoriulu romanu erá infruntata cu arm'a si *Cepesiu* vod'a-i punea in ordu cu hotii si talharii.

Jonitia avu doi prunci pe *Georgitia* si pe

Gligorasiu, celu primu au picatu in lupt'a dela *Rovine*, éra *Gligorasiu* ca mai vielénu-si lasa pe campulu acel'a numai piciorulu stangu, de unde apoi-i remasa epitetulu. *Vulturulu* celu sciopu. — Acést'a avu unu fiu pe *Fabiu*, despre care vomu vorbi si noi, si pre care tóta Romani'a-lu cunóscea de ospitalu, de romanu bravu, éra altu interesu erá de alu cunósce: erá *Silvi'a* fêta lui cea frumósa.

Diu apoi se fi vediutu, câ nu erá singuru; câ-ci adese intr'unu anu erá tomn'a de venatu, adese vedeai câte o ceta de boieri scoborandu-se in acést'a vale, dandu semnu cu trimbiti'a d'in departare: câ tomn'a éra a sositu. Si betranulu *Vultur* rîdea, rîdea cu lacrimi de bucurie câ-i vinu amicii, câ-i vinu óspeti in casa, apoi se ducea in antea loru cu o ciutura de vinu — apoi i-opria si le tienea câte unu discursu de: bine ati venitu.

Si cu atari ocazioni se arangeau cele mai cordiale festivitati, apoi se fi auditu la toaste pentru patria si natiune, se fi vediutu pe boierii nostri infamiliarisati petrecandu-se cu indatinat'a loru seriozitate si suridiendu in fericire casnica.

Are romanulu o natura: candu voiesce sê-si manifesteze simpatia fratiesca si respectulu catra amicii sei elu atunci se face mai multu seriosu, si surisulu ce-i vine pe buze-ti dá garantia destula sê-ti dai parol'a pe onórea lui.

Sê-i fi vediutu candu se despartiau cum lacramau cum se'mbratísiau, si cum se rentornau cei mai teneri sub pretestu: câ au uitatu óre ce, numai ca se mai póta vedé pe *Silvi'a* — se duceau apoi, inse asia câtu cugetai câ la tóta clipit'a éra voiescu sê se rentórne, sê-si cêra anim'a pe care au uitat'o in pavilonu si de acolo au furat'o unu sboratoriu.

In una dí de tótna pe candu frundiele incepu a cadé sí galbiní si vitieiloru de cerbu incepu a le cresce cornutie mitutele, — dîcu, — in una dí frumósa éta o ceta de boieri si cu sociile loru se vedeau a innegrí unu verfu de monte pe care natur'a a si pusu semnu de betranetie. Surlele si fanfarele sunau, éra betranulu totu tremurá de bucuria si strigá pe servitori sê-i insiele calulu, câ-ci nu vede: câ éta vinu amicii lui. Apoi se suicalare si cu ciutur'a lui in mana, fugea ca candu ar' fi alta nepastie — si apoi dupa ce-i salutá vinea pe intrecute pana in curtea palatiului unde i-acceptá stapan'a si *Silvi'a* intre aplause si sarutari.

E frumósa viétia între unu soiu de ómeni cu inimile nobile, si acelea deschise la bine si la reu. . . .

Intre óspetii acum sositi poteamu observá pe Danu aspirantele la tronul, care se alaturá de ei pe drumu, pe betranulu Udrea cu soci'a lui, si tóta famili'a Buzesciloru, pe bravii Odobesci; inse erau destui ca sê póta fi festivitaea ilara.

Ospetiloru de o natura, nu multa imbietura le trebue, dar' nece lui Vulturu nu-i placea acést'a moda nemtiésca — elu dicea: fii onestu si afla-te ca a casa. Acest'a erá naravulu lui, — si ospetii cunoscandu-lu si aflandu mesele incarcate, — erá unu capritiu a lui Vulturu, — se pusera la ele, si apoi se 'ncepù pe romanie a se închiná pentru tíera, pentru vod'a si natiune.

Numai Danu erá seriosu, dar' cine-lu bagá in séma pe acestu omu impertinentu, pe elu lu-cunosceau de omu miseru in tóta privinti'a, si apoi boierii erau omeni tare superbi, mai cu séma acei'a cari portau armele aperiendu patri'a.

Se traiésca Vod'a Mihaiu! resunau salónele de barbati si femei si cantarile si strunele sunau a bucuria.

Damele pe cum sunt ele, dupa ce trecù sirulu mancariloru, si-facura clubulu loru, si dupa datin'a loru incepura a discura despre teneri. Scimu câ atunci e critica, atunci sunt laude, si daca óre care rosiesce, apoi cele-lalte se gramadescu pe ea si o dau pe fatia: câ e amorisata.

Asia-i trebue Silviei; pentru ce s'a dusu intre ele, mai bine se jocá cu servitórea Brandusi'a; câ-ci acum nu amu sci-o, câ se intereséza de tenerulu Colonfirescu.

— No, no Silvio nepóta draga, — dîcea soci'a lui Udrea, — apoi pentru aceea nu face nemicu, câ-ci dieu câ si frumósa parechie ati fi, o! elu acum se lupta cu tatarii, si déca va veni o se-i dai tu o sarutare?

Silvi'a aprinsa la fatia, tacea si tíntea ochii la pamentu; câ-ci ce avea se dîca, aci nu sunt cuvinte.

— Colonfirescii sunt patrioti buni, — continua betran'a, — si patri'a si natiunea le póte multimí multu, elu e resbelatoriu audace ca leulu, siguru ca tigrulu, — o! pentru aceea-lu iubesc pe elu tóta tíer'a, dar' cine nu l'-ar' iubi, câ-ci asiá anima nobila are — iubesc-lu in ciuda Silvio, câ-ci ai pe cine iubi. Si betran'a matróna sarutá pe Silvi'a in frunte.

Acestea cuvinte fura destule se ranésca o anima si se-i descepte souvenirile d'in trecutu, pe cari abié le adormí; destule ca sê atace pe Danu care siede pe o sofa de catifea sucindu-si mustetiele rare si netedîndu-si perulu gimbosu pe care mai de unadî unu barbiru turcescu-si puse briciulu.

Observá bine inpresiunea ce facù asupr'a Silviei numele lui Colonfirescu' pe care nu-lu potea audí decandu acel'a-i promise câ-lu va scóte cu tíganii d'in tíera, déca va pune man'a pe elu. — Observá câ tener'a fatisióra e repita de amorulu acelui teneru, — trebuia sê si-deschida gur'a — câ-ci pe viitoriu va fi bine a-lu atacá pe Colonfirescu.

— E bine matróna, — dise elu si pe fati'a lui se iví unu surisu dedespretiu, — voiti a laudá pe Colonfirescu, — eu nu sciu ce aflati in acelu omu, candu eu lu-cunosc de unu atare, care a cutezatu a se opune in contr'a vointiei mele, a poporului de a nu me alege de Voda, — dar' acestea nu se i-au in consideratiune, inse acum face sambra cu tatarii ca se rapésca cârm'a Romaniei dela Mihaiu, e omu, e barbatu acest'a? merita unu atare amorea nóstra? Si ochii lui ca ai unui sierpe privea la dame sê veda de veninulu ce-si are efectulu seu.

Ah! se póte acést'a, — se scóla stapan'a casei, — ca Colonfirescu se fie unu atare, pe care noi l'amu adóratu, si ne-a legatu de elu atat'a sperantia — a! Danu glumesce, nu e de crediutu.

— Da, da, — continua Danu, — am' firmanu dela *Canu* si potu adevéri; si nu scie! câ tronulu Romaniei e destinatu pentru mine, nu *Camulu* tatarescu, ci *Padisiahulu*-mi va dá mie acestu tronu pe care am potintia a-lu stapaní, — si buna crescere a-lu meritá.

— Domule, — dîse bat. lui Udrea — ai aci se vorbesci cu femei, — dar' acelea ce ai atinsu de Colonfirescu sunt mintiuni; câ-ci barbatulu meu are inviatiune dela Voda, câ elu a batutu pe tatarii, si-lu ascepta in capitala se vina; dar' am se-ti respundu câ Dnia ta esci unu clevetitoriu intre mueri si unu lasiu intre barbati.

— Asia Domna? de cându te-a invetiatu Udrea se vorbesci cu unu aspirante, asia de obraznicu?

— De candu cunosc pe Danu, câ in favórea tronului nu a luat arm'a, si si-a denegatu religiuinea — cugeti dóra câ vei stapaní Romania, atunci noi muerile luamu armele d'in manile barbatiloru nostri si te vomu scóte din pamentulu ccest'a romanescu. Scimu dupa ce umbli, cunoscemu paserea, te vedemu câ nu poti ascultá discursulu patrioticu cu barbatii nostri, pentru aceea te rogamu in respectulu barbatiloru nostri, ne parasesce si pe noi, cari suntemu un'a cu barbatii nostri.

— Te voiu abandoná, inse aduti aminte: câ ai vetamatu pe Vod'a Romaniei, care va dá

COHALMU (REPS).

lucru la gadî si la cepe — adio dómneloru, la revedere, la revedere!

Acést'a vatemare ne mai audita in fatia a tâtoru dame, cari la cuvintele matrónnei rideau si aplaudau de bine tîntate, facù ca Danu se parasésca acestu castelu cu unu murmuru de deavolu, — si la putîne momente-lu vedemu inpintenindu unu calu arabescu pe drumulu, care duce la Timisiór'a.

V. Grozescu.

(Va urmá.)

ECONOMIA TEMPULUI.

Dedicata dómneloru de casa.

I.

O privire câtu de scurta in viéti'a familia-ria, ne covinge numai decâtu, despre influinti'a cea mare a femeii respective a dómnei de casa, in guvernarea casnica. Ce fericire deci a vedé pre domn'a de casa standu la culmea chiamarei sale! A avé ace'a crescere, ace'a cultura, ace'a insusîre nobila, prin care indestulirea familia-ria, rivaliséza cu placerile elisului!

La guvernarea casnica suntu de lipsa mai multe cunoscintie. Acést'a cine o póte negá! Intre tóte cunoscintiele, sciinti'a economiei tempului, e cea mai ponderósa! Tempulu, a carui róte suntu cu aripi, carele trece ca fulgerulu, carele nu se mai întórce, are unu pretiu ce nu se póte estimá. „Tempulu este aur“ dicu economii cari cunosc insemnetatea lui.

De si presupunemu, cumcâ stimatele cetitóre cunosc ponderositatea economiei tempului, totu-si ne vomu silí in cele urmatórie a aretá: ce castigu, ce perdere, aduce economi'a buna, séu rea a tempului, din partea dómnei de casa.

La tem'a propusá de locu ne vine intrebarea! cum? si de unde sê incepemu cu economi'a tempului? A citá regule detaiate pentru diferitele cercustari si clase a le socfetatii, ar' fi prea multu! Suntu inse regule generale, cari cuprindu in sine totulu. La aceste vomu luá dara refugiu, si cu indulginti'a st. cetitórie vomu incepe cu „*economi'a tempului la pregatirea mancariloru.*“

Domn'a casei séu e singura activa, séu numai dispune, supravighiéza la pregatirea mancariloru. La tóta intemplanre multu tempu se va crutiá, déca dómn'a casei stabiléza odata pentru totdeun'a, ordinea si feliulu mancariloru pregatinde pentru fie care diua a septemanei specialu, d. e. la unele case luni se pregatesce a trei'a plesa mazere séu spinatu, mercuri morcovi séu brozbe, vineri pasula, sambata linte etc., apoi se scia de câte ori si in care diua se cóce aluatu, séu friptura, séu amendoue de odata. — Multa neplacere se incungiura si candu dómn'a casei

dispune inca de cu séra necesariile pentru diu'a urmatória. De nu voesce domn'a casei a lasá multu tempu vacantu domesticeii sale, atunci séu va dá afaia tóte câte se receru la pregatirea dejunului inca de sér'a, séu se va sculá singura de diminétia. Unde se dà si cin'a calda e consultu, ca pe lângá pregatirea prandiului a grigí si de cina, ne lasandu neconsiderata nici remanenti'a prandiului, carea si de nu se va pune de cina pe més'a stapaniloru, va cadé bine servitoriloru.

La procurarea celoru necesarie, d. e. cereale, legume, galitie s. a. se economiséza cu tempulu fórte, déca mai vertosu acolo unde nu se póte capetá in tóte dilele, se va cumperá n'ainte pe mai multe dile. Si déca cele cumperate indata se solvéza, — ce din mai multe cause se si recomanda, fiindu detóri'a, ruin'a casei — si déca nu cumpera singura in persona, atunci face tare bine dómn'a de casa, déca cere séma dela domestica ori bucatarésa, de locu dupa rentornare, despre spesele avute. Acést'a regula aduce mai multe profite, unulu e acel'a, cumcâ din cele mai eftine si-póte indata cumperá provisiune mai mare. Pe tóta intemplanrea va duce dómn'a de casa diariulu de cuina, si va insemná in elu séu de locu, séu nu se va culcá sér'a, pana nu va fi insemnatu tóte spesele dilei fie câtu de neinsemnate. Cu atâtu mai tare se recomanda portarea diariului in acele case, unde se cumpera d. e. dela macelari, pitari si materialisti a conto. Apoi adunarea intr'o suma a unei lature dupa ce s'a implutu, revisiunea si alaturarea cu libelulu a conto, si tienerea in evidentia a socotei de cuina, se tiene strinsu de economi'a casnica, se castiga multu tempu, se incungiura multe neplaceri.

Nu strica nici cele cumperate a le recantari si acasa, parte o prevení unoru pierderi, parte a se asigurá de multe ori si de fidelitatea servitoriloru, séu de nedrépt'a mesura a venditoriloru, si a si-castigá convingerea, carea se nu dee locu suspitiunei nici catra negutiatori — carora si de altmintrenea debue se le stec la anima a avé mesure drepte — dar' nici catra servitorii sei, câ-ci se póte intemplanre eróre fara voia. Dómn'a de casa aflandu ceva defectu de mesura, si-póte descoperí delocu neindestulirea. dar' fara suspitiune nefundata contra óre-cui, si se si-castige convingere adeverata de starea lucrului. Si acést'a delocu se o faca, déca voesce ca se profiteze din economi'a tempului. In casulu acest'a intardiérea numai de o óra, e perdere mare.

(Va urmá.)

G. Traila.

SUVENIRI DE CALETORIA.

IV.

(Parisulu pe vaporu, — copil'a fumatória, candu i-a suflatu ventulu cigarea, — nevêsta cu ciubucu in gura, — la dejunu. — dóue copile neromane, — istori'a unei bulgare, — la prandiu, — petrecere, — pe acoperisiu.)

In Pest'a remasei numai atât'a, pana ce scosei de sub tipariu patru cóle din „Panteonulu Romanu,” si acuma éta-me éra pe cale!

Dar ce felu! Smintit'am eu calea? Séu de odata ajunsai la Parisu? Séu ce s'a intemplantu?

Mi-scosei unu biletu pe naia, ca sê plecu catra Bucuresci, si éta! par câ continuezu caletori'a mea din vér'a trecuta; par câ me aflu éra si pe pamentulu Franciei, — par câ sum intre francesi, câ-ci n' audu vorbindu-se altfelu decâtu frantiozesce.

Inca cu unu patrariu de óra inainte de asta audiam diuruirea pinteniloru pe stradele Pestei, si acuma, de si sum inca totu in capital'a Ungariei, nu mai audu neci unu cuventu ungurescu, — câ-ci intre socii mei de caletoria nu se gasesce neci unu unguru.

Érá optu óre demanét'ia, candu clopotielulu vaporului nostru sunà a trei'a óra, si noi plecaramu

Dupa ce mi-asiada uneltele, facui o revista a supra publicului caletoriu. Din nenorocire nu gasii neci unu cunoscutu. Atât'a inse observai, câ intre caletori sunt multi romani de dincolo de Carpati, carii de siguru se rentornau din „voiagiulu loru in Europa,” — mai erau inca câti-va serbi, dar — precum spusei — toti vorbiau frantiozesce, afara de o familia engleza, câreia nu-i fu rusîne de limb'a lui lord Byron.

Intr' aceea neinteresandu-me multu de cei presenti, esii pe acoperisiu, si facandu-mi o cigareta, incepui a frundiari o carte, sê-mi tréca de uritu.

Abié cetfi dóua-trei pagine si o vóce femeieasca me conturbà in lectur'a mea:

— Monsieur, si l' vous plait, donnez mois. . .

N' audii ce dîse mai departe. Me uitai intr' acolo unde veni vócea. O copila tenera statea inaintea mea. Nu vreu sê vi torturezu paciint'ia, descriindu mai specialu, cum a prospiciatu copil'a aceea. Nu vi spunu dara, câ avea o talia innalta, nescce ochi mari si vêneci, o guritia rosia ca diorile, peru bogatu si tufosu, si o vóce incantatória ca canteculu pasereleloru, Vi-spunu numai atât'a, câ copiliti'a erà placuta si frumósa.

Me uitai in fati'a ei. Ea erà copil'a engle-

zului de mai susu, si tienendu o cigareta in mana si-indreptá ochii rogatori spre mine.

Indata pricepui ce voesce. Ea adeca cerea focu de la mine. In momentulu primu mi-pareea curiósá copil'a fumatória. Pana atunce numi s'a intemplantu, ca o copila sê fia cerutu focu de la mine — in cigaret'a sa. In momentulu urmatoriu inse mi-apareca gratiósá si numai decâtu me grabii a-i implini rogarea.

Ea mi-multiamì cu complesantia si voiásê mérga mai departe. Din intemplantu inse scapà sugarea, si aceea — fiindu pré subtîre — sborà in Dunare pe aripele ventului.

Sê fiti vediatu atunce cu ce intristare se uitá copil'a sermana dupa cigaret'a cufundata in apa! De siguru ati fi compatimitu-o!

Eu inse me bucurai, câ-ci astfelu avui oca-siune a-i oferí eu o cigareta. Ea o primì cu gratia, si mi-o multiamì — nemptesce.

Intr'aceea sòsi si sor'a sa, si o agrai italianesce. I facui si ei o cigareta, si-apoi recomen-datu mamei loru, incepuramu a conversá.

Me uitam cu placere la aceste copile fumatórie; studiam cu de a menuntulu tóte miscârile fetiei loru sub decursulu fumârii. Érá unu ce originalu si piquante in expresiuna fisonomiei loru. Me uitam cu placere la ele, cu tóte aceste inse nu mi-ar placé, déca nevést'a mea óre-candu ar veni inaintea mea cu unu — ciubucu in gura.

Inca neci unu artistu. — neci chiar cei d la Nicul'a. — n'a desemnatu pre vinerea c pipa in gura, si neci nu o voru desemná.

La fumulu cigareteloru mi-petrecui bir cu englezele mele. Mai alesu cea mai mare facu sê stergu cu totulu antipati'a mea nutrisem pan' atunce in contra engleziloru. Chiamà, câ déca voi caletori candu-va la Oxfo sê le cercetediu. I promisei. Me temu inse, c pan' atunce va fi nevêsta de — patrudieci de ani

Intr' aceea noi trecuramu pe langa insul'a Csepele. Despre insul'a acést'a se pastreza urmator'ia traditiune. Sub donnirea imperatesei Maria Teresia calugarii din . . . se rogara umilitu sê li deie o gradina de curechiu. Spre scopulu acest'a dinsi cerura insul'a Csepel. Imperatés'a necunoscandu marimea insulei, se invoì, si subscribe donatiunea. Ministrulu inse sciea pré bine, câtu de mare e insul'a, deci in locu de pravu, versà cu tinta subscrierea domnitórei; éra calugarii se indrumara pe alta dí. Pana atunce ministrulu informà pre imperatés'a si calugarii nu capetara gradin'a.

Insul'a acést'a acuma contine unu-spre-diece sate. Nai'a nóstra inaintà binisioru, dar ori

incatrau aruncamă privirile năstre nu vedeamă decătu totu siesu. Regiunea eră pré monotóna.

La unu-spre-diece óre clopotielulu ne chiamă la dejunu. Cu ast'a ocasiune apoi fui pré fericitu. Sórtea me puse intre dóue copile. De-a stang'a siedea o serba, — éra de-a drépt'a o bulgara. E de insemnatu, că serbesce nu scfu neci unu cuventu, éra bulgaresce neci atăt'a.

Acést'a inse nu fu o nenorocire atātu de mare, precum eugetati, că-ci de si eu nu scieam limb'a loru, ele vorbiau perfeptu romanesce.

Bulgar'a eră mai placuta, decătu amic'a ei, deci — vi o martusiseseu sinceru — vorbiam mai multu cu dinsa, — dar pentru aceea neci sêrb'a nu se urî. Unu june oficieru blondinu se nisuiă din tóte poterile a-i causă câte-va momente placute.

Eră ceva poeticu in fisonomi'a bulgarei mele. Acestu „ceva“ dimpreuna cu melancoli'a, ce se reversă a supra feticii sale, i dedea o epre-siune atragatória.

O intrebai de ce e trista?

Ea mi-responduse, că nu simte neci o tristétia, dar unu suspinu din adanculu animei sale demintiea negarea sa.

Dupa dejunu inse sêrb'a mi-povesti tóta rerea amiceii sale. Guzla — asié se numiă bulg'a — e elev'a unui institutu de crestere din n'a. Inainte de asta cu unu anu Guzla veppe Victoru, si intre dinsi se escă unu fierbinte. Resultatulu acestui amoru — dorinti'a ambiloru — trebuiă sê fia ca-

luse parinti lui Victoru, dorindu a face o mai buna, nu se invoira. Victoru se inrolă, éra Guzla decise a se face mirés'a lui su. Cu ocasiunea ast'a veniă dimpreuna una sa ca sê-si mai védia odata rudeniile, apoi rentornandu-se va imbracă vestmentulu calugaritia.

Acést'a istoria trista me petrunse pana 'n danculu animei mele, si nascu in mine o stima compatimitória pentru nenorocit'a bulgara. O copila, carea nepotendu realisă aspiratiunile amorului seu, prefera a se inchide pentru totude-un'a intr'o manastire, e o mare raritate in dfilele năstre.

Dupa dejunu, care ni se servî pe frantiozia, la caf'a négra mai tóte damele aprinsera câte-o cigareta. De asta data inse nu me mai surprinse datin'a loru.

Dupa cafea esfi pe acoperisiu si petrecui tempulu delectandu-me in regiune. Decătu neci

alice nu eră ce sê vedu. Nicairi unu munte, nicairi unu dealu.

Eră sér'a pe la 6 óre, candu sosiramu la Mohács, locu istoricu pentru Ungari'a, unde la anulu 1526 se intemplă cumplit'a batalia cu turcii, in care morî si regele. Clopotielulu ne invită la prandiu, si de asta-data sórtea mi-favorisă si mai multu, că-ci me puse intre dóue dome romane. Ele aflandu, că sum romanu din Austri'a conversara cu placere cu mine, si me invitara, ca dupa prandiu sê jocu cu ele „domino.“ Implini cu bucuria rogarea loru.

Dupa prandiu toti calatorii se pusera la jocuri, unii la domino, alti la carti, unii jocau siacu si asié mai departe. Eră o privelisce interesanta a privi a supra societătii jocatórie.

La diece óre, damele se dusera la culcusi. Eră eu esfi pe acoperisiu. Eră intunerecu, lun'a se ascunse sub unu noru, ér stelele respandeau numai o lamina slaba.

Susu pe acoperisiu erau numai dóue persónce, bulgar'a cu amic'a ei. Siedeau la olalta in tacere si-cufundau privirea loru in undele Dunarei blondine.

Me apropiai de ele, si ocupai locu in midiloculu loru. Me uitai in ochii bulgarii, si accia straluceau — de lacrimi. Aceste dóue lacrimi facura o impresiune atātu de mare a supra mea; incātu dóue-trei secunde statui nepotendu grai neci unu cuventu.

In fine me 'ncearca a-mi ascunde impresiunea mea trista, si incepui a conversă cu dinsele despre lucruri mai vesele. Copil'a sêrba delocu mi-secundă si peste unu patrariu diarfi unu surisu silitu pe budiele bulgarei.

Serman'a copila iubiă pré tare.

Eră o scena pré interesanta acést'a pentru mine. Lun'a si stelele luceau misteriosu, lumin'a loru se reflectă frumosu de catra undele Dunarei; eră linisce, neci zefirulu nu miscă, numai sgomotulu celu monotonu alu rótloru vaporului, si frangerea undeloru intrerumpeau tacerea; éra eu siedeam intre dóue copile frumósc, vorbiam cu ele cu placere, si me uitam in ochii loru infocati, si fantasía mea sboră departe. . .

Eră tardîu candu ne despartîramu.

Demanéti'a candu me tredîi, eramu la Semlinu, de unde vedui innaltiandu-se turnurile Belgradului.

Iosifu Vulcanu.

Literatur'a.

Cuventulu literatura, dupa intielesulu primitivu, conformu etimologiei sale literale, coprindea odinióra, in generalu, tóte scriptele, fara multe vederi despre natur'a séu meritulu loru.

Asta-di, acésta vaga semnificatiune trebuie inchisa in limite mai strimte.

Dupa intielesulu celu mai restrinsu, literatura nu semnifica mai multu de câtu art'a d'a scrie aplicata la sujete alese cu gustu, orname cu gingasile spiritului, in-formosetiate cu gratiile stilului; intr'unu cuventu, investite cu prestigiulu, coloritulu si carmenulu formei.

Alegorea si conveninti'a expresiuniloru ridica meritulu ideiloru, asemnédia valórea unei opere literare, si sunt necesare ca sé asigure succesulu si durat'a.

Multu tempu operele dictate de gustu, consantite de sufragiulu socoliloru, se ingradira, pentru anticitatea clasica, in productiunile geniului Greciei si alu Romei lui Omeru, Pindaru, Virgilu si Horatiu.

Acum'a, trebuie sé ne reurcamu din-colo d' aceste epoce atát'a departate.

Cartile sante, primite cu respectu, apretiuite pentru fondu, nu au fostu óre, mai de una-di inca, destulu de admirate pentru formosetiele stilului, sublimitatea limbagiului?

Acestu meriu a fostu invederatu cu adeveru si succesu de *Chateaubriandu* in oper'a lui „Geniulu Cristianismului“, si de alti scriitori ilustru, cari l'au urmatu pe acésta cale noua. *Loëve Veimar*, intr'o schitia modesta, a datu o apretiare a numerului si a calitatiei acestoru documente pretióse din cea mai vechie data istorica.

Parintii bisericei, in cei antéiu tempi ai Cristianismului, au lasatu monumente d'o inalta elocintia. *Villemain*, intr'o opera pretiósa, a indicatu necomparabilele formosetie.

Noi avemu dar, scósa din sorgintiele biblice si ale Cristianismului nascendu, o literatura santita pe care o putemu opune cu succesu scrieriloru profane din briliant'a anticitate.

Dar' o di noua a lucitu misteriosulu Oriente, prin literatur'a industana ale carei avutii le-a descoperitu mai antéiu *W. Jones* si *Colebrooke*.

Arab'i'a care de multu ne dase Coranulu lui Mahomet, de câtiva ani ne-a initiatu cum se cade in misterele vageloru ei poesii. Scimu cá *Goethe* a crediatu demnu sé reproduca, cu vorb'a lui potinte si magi'a stilului seu, brilantele fatiete si imaginile oglinditóre ale musei arabe.

In cele din urma, Chin'a, care ne refúsá luminele, a lasatu s'o strabata. Literatur'a, doctrinele si moravurile ei, nu mai sunt unu arcanu peste care nici o radia luminósa nu lucece: acum'a putemu judecá meritulu prosatoriloru si poetiloru ei. *Abel Remusat* si *Stanislau Julien*, prin elegant'a traductiune a romantiului *Doue Vere* ne-a facutu sé cunóscemu ceea ce póte sé produca geniulu acestei natiuni, din vechime asia de inaintata, dar de atuncea imobila si statatóre.

Din acésta simpla ochire, vedemu câte sorginti noue s'au deschisu pentru curiositatea si studiile nóstre comparate.

Pentru a cuprinde tóte aceste lucrari din punctulu de vedere literariu intrunu planu intregu, nu vedemu óre cá ar trebui sé ne reurcamu in Indi'a se strabatemu Chin'a sé locuimu multu in Greci'a, sé ne oprimu in

Indi'a, sé trecemu in Egipetu, sé petrecemu la Rom'a in convorbirile amiciloru lui Mecen'a?

Dar o caletoria atátu de lunga. alminterea fórté interesanta, nu o putemu face fara sé scimu multu din limitele acestei schitie.

Trbuie dar' deschidiendu carier'a, fara s'o strabatemu, si pentru a face exploratiuni atátu de avute, sé ne tienemu dupa ilustru investigatori si sé-i urmamu in treerările loru literare, pe Abel Remusat in Chin'a, pe Eugeni Bournouf in Indi'a, pe Delabordi in Arabi'a, si alti atátia cari neau datu fragmente din acésta literatura orientala atátu de vechie, avuta si curiósa.

Vomu vedé cá de la originea de la debutulu ei, are unu caracteru santu, se léga strinsu de regilii. Se intielege de aci cá dogmele fiindu puse, cultulu fiindu stabilitu, a trebuitu sé consacre cantece celui Eternu: de aci nascu mai tóte acele poesii religióse cari precedu chiar cantecele de resbelu si imnele de gloria.

Trebuintiele sufletului, suferintiele inimei, mai multu de câtu placerile efemere si bucuriele atátu de scurte, ne mana catra ceriu. La léganulu natiuniloru, pretutindenea apare cultulu si rug'a.

Aceste adevveri castiga o evedintia stralucitóre din scrierile numeroase cari insotiescu Genes'a lui Moise si Coranulu lui Mahomet. Literaturele primitive, ebraica si musulmana, tragu in urm'a loru unu numeru prodigiousu de opere inspirate de regiliune; lirismulu inimei se amesteca necesarminte in aceste compositiuni teologice.

Esíti din copilarie si avendu sé strabata barbari'a pentru ca sé ajunga la civilisatiune, popóreloru le placu naratiunile lungi si fabulóse si cantecele de resbelu. De acea aflamu pretutindenea naratiuni minunate si poeme eroice Faptelu lui Erculu si tóta Greci'a mitologica; léganulu Romei si tóte minunile nascendeloru ei mariri probedia justiti'a acestoru observatiuni.

La inceputulu evului mediu, aceste inclinari native s'au reproducu. In adeveru, ce observamu? Prodigiul de credintia, miracule neaudite, revelatiuni divine cari insemna intéile tempuri ale credintieloru religióse esaltate.

D' alta parte, Roland cu toti bravii lui Carolmagnu, apoi Regele Artur si toti cavalerii dela Masa Rotunda. La sudu avemu Romanceros al Spaniei, la nordu avemu Edale Scandinave, Niebelungen in Germani'a, Cantecele lui Osian din colo, Fabul'a Vulpei si Romantiulu Rosei.

Aceste ochiri ajungu a probá cá pretutindenea si in tóte epocele, spiritulu umanu procede mai totu in acelasi modu, generalminte face mai totu aceeasi cale.

Alb. d' Otreppe de Bouvette.

Cohalmu (Rupea, Reps).

(cu ilustratiune pe pagin'a 387).

Acestu orasielu frumosu sasescu asediatu in marginea secuimeii in Ardealu, se dice, cá la'u edificatu sasiu, pe ruinele unei cetati cu numele *Cosd* séu *Coos*, carea a fostu derimata prin Mongoli. Numerulu locuitoriloru se urca la 4000 de suflete.

In miloculu pietiei existe o beserica din tempulu gotiloru, unu edificiu fara nici unu pretiu; inse inturnulu acestei beserici se afla unu clopotu insemnatu cu inscriptiunea urmatória:

Sancti spiritus dicit nobis gracia Anno Dni MCCCCVIII.

Acésta inscripțiune este însemnata cu deosebire pentru ace'a, că-cî între numerii romani se vede optul arabicu în acelu tempu, candu nrîi arabici nu obvinu la nici unu feliu de inscripțiune în alte țiere ale Europei. Asemenea și clopotulu celu mare e vechiu, pe care se potu cetî următoriele :

O Rex glorie Jesu Christe veni cum pace Mag. Johannes Neidel Coronensis. Indice Regis Davide Lit. Past. Bar. F.ilk. Coss. Jakobo Bek. Anno 1627.

Afara de aceste se mai afla în Cohalmu, unu claustru cu asiedimentu frumosu alu Franciscaniloru, o scaldă bine orginisata, ce pórta numele *Scaldă puturósa* și o gradina de botanica (proprietatea lui Steinburg).

Ce ar' meritá înca în acestu orasielu amintirea, este la tóta întemplantarea cetatiu'a Cohalmului, carea este însemnata atátu din punctu de vedere alu anticítáti, câtu și alu istoriei, și carea potemu afirmá cu totu dreptulu, că acésta este un'a dintre cele mai întregi cetatiuie ale Ardealului, precum se póte vedé și din ilustratiunea aci alaturata. De asupra orasielului se înaltia o stanca în forma de piramida de 1498 de urme, carea se vede a fi avangard'a renumitei Harghite.

CE E NOU?

△ (*Splosiune.*) „Romanulu“ de la 19/7. sept. anuncia o întemplantare dintre cele mai nenorocite. Elu dice : că la 18/6 pe la siese óre și diumetate o splosiune teribile facú se tresara o mare parte a capitalei. Nenorocirea se întemplantă la începutulu podului Belicului langa piatí'a santului Antonu. Se vede, că erá unu depositu de pravu de pusca în privinti'a unei mice case cu doue etagie, din drept'a ulitiei și acést'a facendu splosiune dintr'o cauza necunoscuta înca., cas'a fu instantaneu aruncata în aeru, deramandu acoperisiulu caseloru vecine și indaunandu și o parte din zidulu casei despre piatia. Pompierii alergara cu întrepiditatea și intiél'a loru cunoscuta și oprira ori ce incendiu, inse cu tóta grabirea ajutozeloru numai, doue victime potura sê fia retrase din rematuri, din cari un'a fórte greu ranita. Nu se póte înca cunósce numerulu victimeloru, fiindu nevoie de multu lucru pentru retragerea totoruru deramaturiloru. Cas'a inse fiindu mica, numerulu locuitoriloru nu potea fi mare, cea-a ce se și spune de vecini, ce pretindu că numai noue sufflete o locuiau. Se dice că cati-va trecatori au suferitu contusiuni grave. Retragerea deramaturiloru urméza cu cea mai mare activitate.

△ (*Incendiu mare.*) În diua de 13/1. septemv্রে isbucinindu unu incendiu, a mistuitu centrulu principale alu tergului Némtiu în Romani'a. Peste 186 case și pravelii au fostu prad'a flacariloru. Cetatienii, victime ale acestei teribile catastrofe, au ramas pe strade fara îmbracaminto, adapostu și nutrimentu. Pagubele cauzate de elementulu distractoru se potu estimá, dupa sciintiele primite, peste 30,000 galbeni. Guvernulu, luandu cunoscintia despre acésta nefericire, pana la presintarea unui proiectu de lege la Adunare, pentru unu cred. u în favórea nefericitoru incendiati, a luat imediatu mesuru a li se tramite adjutóre din banii ce au mai ramas din fondulu pentru cei lipsiti de hrana.

△ (*Alegeri la congresulu natiunaliu bisericescu în Sabiu.*) I. În archidiece's'a Transilvaniei s'au alesu pana acum' din partea clerului : Prot. Joane Hanea, prot. Petru Badila, Nicolau Crainicu, Joanu Petricu, Moise Lazaru și Partoniu Trombitasiu ; éra din partea laici-

loru : Dnii Joane Alduleanu, Elia Macelariu, Petru Rosca, Dr. Avramu Tincu, Moise Branisce, Joanu Branu de Lemeni, Joanu Paraschivu, Dr. Iosifu Hodosiu, Dr. Iosifu Galu. — II. În dieces'a Aradului. Din partea clerului : OO. DD. Mironu Romanu, Chirilescu, Joane Munteanu, Joane Tieranu. Simeone Bica, Moise Porumbu ; din partea civililoru : Alesiu Popoviciu, Emericu Stanescu, Dr. Atanasiu M. Marienescu, Constantin Radulescu, Nicolae Zsiga, D. Borosiu, Georgiu Popa, Mihaiu Besanu, Parteniu Cosma, notariulu Bica, S. Borlea și Sig. Popoviciu.

△ („*Monitoriulu*“) din Bucuresci împartiescesc scirea placuta, că la 22. sept. a. c. la órele 5 dupa amédia-di, pe strad'a Têrgovisicei aproape de bariera, avú locu o solemnitate de mare însemnetate pentru viitorulu Romaniei, I. S. Domnitoriulu a datu însu-si cele d'antéiu lovituri de sapa pentru terasmentele liniei ferate Bucuresci-Galati, în presinti'a și cu cooperatiunea dloru ministri și a anterprenorului resoului romanu dlu dr. Strusberg. Asistentii au închinatu, cu celu mai viu entusiasmu, în sanótatea I. Sale a domnitoriului, la care Mari'a sa redicandu unu pocalu de champagner, a respunsu : „Speru, că de asta-di într'unu anu vomu închiná alu doile pocalu, spre a înangurá lini'a întreaga în totu percursulu.“ Dlu Strusberg a asecuratu pe I. Sa, că nu va neglige nemicu, ca acésta dorintia a M. Sale sê fia realizata.

△ (*Curierulu de Iasi*) scrie : Porcii pe stradele nóstre nu întielegu bine misiunea loru, este de a curatí numai stradele ér nu și copii, și din acést'a cauza se întemplantă câte odata nisce inconvenienti Asia de esemplu, unu porcu amblandu pe ulitie în disp. II a vrutu sê curatie și o copila a unui serjentu de orasiu ce siede pe prism'a casei, a apucat'o de mana. Numai prin ajutorulu parintiloru s'a eliberatu copila din ghiarele curatiatorului stradeloru. Copil'a se afla în cur'ia doctorului. — Unu altu poreu a vrutu ca sê manance pe bietulu nostru gradinariu din gradin'a Primariei, pentru că a vrutu sê-lu dee afara.

△ (*Majestatile loru*) au fostu sê întreprinda o caletoría prin Galici'a, carea inse acum'a s'a amanatu pentru unu tempu nedeterminatu. Maj. loru de presinte, petrecu în Ungari'a la Gödöllő.

△ (*Congresulu natiunaliu bisericescu*) s'a deschisu luni prin Esc. Sa Metropolitulu Siagun'a cu o cuventare escelinta. Membrii congresuali s'au infacisiatu în unu numeru frumosu.

△ (*Ni-se scrie din Bucuresci*) cu datulu 26 septemv্রে : Membrii societátií academice si-au terminatu lucrarile și o parte dintre dinsi au se pleco din Capitala câtu mai curundu.

△ (*Pertractarea finale*) a celorlu trasi în procesu pentru „Pronunciamentu“ — dupa cum cetinu în o fóia magiara — se va tiené catra finea lunei lui oct.

△ (*Senatulu Romaniei*) a tienutu siedintia la 12/24 sept. Obiecte mai interesante n'au fostu de asta datu, decatu verificarea senatoriloru. — Totu senatorii într'o conferintia preliminaru au luat la desbatere proioptulu de lege pentru calea ferata.

△ (*Deputatulu dietale*) alu Oanei Sabiului Joanu Moldovanu, dupa o suferintia îndelungata, a repausatu la 3/15 sept. a. c.

△ (*În unulu din nrîi mai recinti*) ai „Romanului“ se facú unu apelu catra toti romanii pentru o contribuire voluntaria pentru cumperarea armelor. În urma-rea acestui apelu dlu Milo teatralistu în Bucuresci se

adresă cãtra dlu C. A. Rosetti in urmãtoarele: La citirea apelului facutu in „Romanulu“ de asta-di, de primii negociãnti ai Capitalei cãtra toti Romanii, pentr'o contribuire voluntaria spre a se cumperã arme, betran'a mea anima n'a potutu sta rece si nepasatoria. Acést'a calduroasa si patriotica chiamare a inãltului comerciũ adevãratu romanu, a incãldũtu pieptulu meu cu cele mai frumose sperãntie, a luminatu fruntea mea de cea mai nobila mandri'a. Cãndu o natiune posedã in sinulu ei barbati inspirati de unu romanismu asiã de demnu, de puru, si de vigurosũ, ace'a natiune este viua, este matura, ace'a natiune nu va perĩ nici o data. Nu me indoiescu unu momentu, cã tote partile Romaniei inspirate, inãltiate d' ace'a suflare mare, poterica a aspirãrei lorũ comune cãtra maretulu viitoriu cei-accepta, voru respunde cu grabire, cu fericire la apelulu ce le face capital'a lorũ, totu-de-un'a cea d' antãia, care a luatũ iniciativ'a faptelorũ mari, cu care ne mandrimu asta-di in fati'a lumii civilizate. Sunt sicuru cã toti Romanii, sciĩndu, cã nu potũ conservã autonomi'a si libertatea de care se bucura asta-di, de cãtu cu sacrificiele ce facu natiunile viue cãndu voiescu a traĩ, voru veni toti, de la micu pãna la mare, de la saracu pãna la bogatu, se depuna obolulu salvãrii, obolulu onorei natiunale, pe altãriulu patriei, respundiendu la injuriile, la ameninãtiãrile inamicilorũ romanismului prin unu actu mare, energicu, doveditoru de vietã. Cãtu pentru mine, veteranulu artei dramatice natiunale, decãnulu scenei Romane, vinu cu fericire sã presintu modestulu tributũ alu artei mele, onorabilulu comitatu alu patrioticilorũ negociãnti ai Capitalei. Te rogu daru, domnule Rosetti, sã anuntũ in stimabilulu dtale diariu, cã la 15 ale curãntei lune, cu ocasiunea marel serbãri natiunale a Tirului Romaniei intrunite, voiũ da o reprezentatiune in Teãtrulu celu mare, compusa de creatiunile mele cele mai placute publicului, in folosulu suscrierei natiunale pentru cumperarea de arme, cu ajutorulu colegilorũ mei, gelosi de a concure cu talentulu lorũ, la acãsta serbare natiunala. Sum sicuru, cã onorabilulu comitatu teãtralũ, in consideratiunea frumosului scopu, ce ne propunemu, va pune la dispusetiunea acelei reprezentãri ser'a de la 15 curĩnte. Primiti, domnule Rosetti, cu recunoscĩnti'a si devotamentulu meu, si asigurarea celei mai distĩnse consideratiuni. M. Millo, artistu dramaticu.

△ (*Bucuressi 2 14 Septemre*). Corpurile legiutõre s'au deschisu adi, in sesiune estãraordinaria, daru, dupã obiceiũ, alesii n'au fostu in numeru spre a 'ncepe lucrãrile. Senatori au respunsu la apelulu nominal 32 si deputati 49. Publicãmu discursurile de deschidere: Domnilorũ Senatori! V'amu convocatu astãdi la 2 Septemre in sesiune estãraordinare, atãtu in Conformitatea literi Constitutiunei, care prin art. 95 cere, in casu de disolvãre a unciã din Adunãri, convocarea Corpurilor legiutõre in termen de trei luni, cãtu si spre a dã cestiunei cãilorũ ferate solutiunea ce tiãr'a astãpta cu nerãbdare a vedã cu o di mai curendu. Eu recomãndu acestu importantu proiectu de lege la matur'a chibsiure a Senatulu, si Dumnedicu se bine-cuvinte lucrãrile d-lorũ Võstre. Sesiune estãraordinare a senatulu este deschisa. Carolu. I. C. Brãtianu, Ant. I. Arion, D. Gusti, P. Donici.

Domnilorũ Deputati! In urm'a disolutiunii Senatulu si 'n conformitatea literi Constitutiunei, Eu amu convocatu pre celu nou in terminulu prescriu prin art. 95 pentru adi 2 Septemre. Art. din Constitutiune, cerẽdu ca d' odata cu Sãnãtulu se fia convocata si adu-

nerca Deputãtilorũ, d-võstra ati fostu daru asemenca convocati in sesiune estãraordinaria. Pre langã celelalte lucrãri remase din sesiunea trecuta veti avã a ve ocupã in acãsta sesiune, dlorũ Deputati, si cu budgetulu pre 1869. Ddiẽu se bine-cuvinteze lucrãrile dvõstre. Sesiunea ostraordinaria a Adunãrei Deputãtilorũ este deschisa. Carolu. I. Brãtianu, Ant. I. Arion, D. Gusti, P. Donici. „Rom.“

△ (*Cãdãvrulu generalulu de honvedĩ la 1848 Ludovicu Beniczky*), despre carele acũ de dõue, trei luni nu s'a audĩtu nemiã'a, s'a aflatu pe tiermii Dunãrei in unu satu din diosũ de Pest'a, de unde apoi l'au transportatu pe naia la Pest'a ca sã se tiena asupra lui cercãtãrile medicali ulterioãrie.

△ (*Inscrierile*) la Universiãtea pestana s'au inceputu in 28 sept. si voru durã pãna in 10 oct. a. c.

△ (*Dõue autografe*) ale Majestãtii Sale ni spunu, cã ministru-presiedinte din Vien'a contele *Auersperg* si-a datu dimisiunea, carea s'a si primitu, si cumca cu conducerea presiãului ministeriale este incedinãtiatu ministrulu *Taafse*. Se vorbesce, cã caus'a abdicãrei ministrulu-presiedinte ar' fi fostu antagonismulu escatu inãtre dĩnsulu si inãtre baronulu *Beust*.

△ (*Aici in Pest'a*) s'a infiintiatu acum'a de curundu o societate pentru asiguratiunea de focu, grandina si alte lovituri elementare, cu numele „Orszãg.“ La acãsta societate suntũ si romani inãtre membrii fundatori. Societatea are sub dispusetiune 50,000 de actiuni, cãte de 1000 fl. actiunea.

Literatura si arte.

△ (*Albin'a Pindului*) fõia pentru litere, sciĩntie si arte, nrulu 6. de la 13/1 sept. contine: Eroii Pindului: Marcu Bocãri, — biografia de Gr. H. Grãndea. — La romani, — La tiãra, — poiesiã de D. Bolintĩnianu. — La Domn'a Mari'a C. A. Rosetti, poiesiã de D. Velisison. — Poiesiã romana in trecutũ: Operile Vacaresilorũ, si ale lui Gr. Alesãndrescu, studiu de D. Bolintĩnianu. — Inãtãntiele Biblii asupra elocutiunei romane, studiu de Vasiliu A. Urechia. — Mõrtea lui Costinu, fragmentu de Gr. H. Grãndea. — Unu sarutatu — Valsulu, poiesiã de Th. Sierbanescu. — Epigram'a mustetiei mele, de Gr. H. Grãndea. — Istori'a artei: Etruscii, Volscii, Samnitii, Campanianii, studiu de Gr. H. Grãndea. — Drumulu de feru cu o sãna numai, de J. Bielle. — Postasiulu, poiesiã de G. Ionescu Munte. — Amõrulu veduvu, poiesiã de G. Multiescu. — Literatur'a, ochire de Alb. d' Ottrepe de Bouvette; (vedi mai susũ). — Jun'a virgina adõrmita (dupã Alfredu de Musset,) de Vasiliu Demetrescu. — Amõrulu, imitatiune de Mironu Pompiliu. — Taci, poiesiã de Leonid'a Gregoritã'a. — Tierci mele, Nu fiti, Amõrului, Suspine, poiesiã de Ionu Lapedatu. — Bibliografie si varietati.

Din strainetate.

△ (*In Ispani'a*) a eruptu revolutiunea interna preste tõta tiãr'a. Se dice, cã generãrii Prim si Serrano sunt in frunteã insurgiãtilorũ. Cu deosebire se lupta in contra dinãstiei domnitõria si pentru ca se usiureã greutãtiele cele grandioãse, ce apãsa pre poporũ. Atãtu ostasii, cãtu si poporulu suntũ entusiasmati pentru eliberarea tierci de sub manele absolutistice.

Găcitura de siacu.

De Joanntiu Clintocu.

△ (*Superstitiune periculosa.*) Pe candu sê deschisese in dilele trecute lini'a ferata de la Woronez in Rusia orientala s'a intemplat unu casu curiosu dar mai multu comicu. Dupa ce preuti' au santitu locomotivulu si a inceputu a merge, poporulu adunatu in mirarea sa a disu câ nu e cu potintia sê fia lucru curatu ci trebue sê fia cu draculu dar cum inse sê-lu póta oprî sê nu amble peste tiér'a loru. Dupa o scurta desbatere, fruntasiulu satului a luat in mani dóue icóne si redicandule in susu s'a pusu in midiloculu liniei pe unde avé sê tréca trenulu, dar' norocire câ conductorulu l'a observatu inea de timpuriu si a opritu locomotivulu încátu acel'a a scapatu întregu si sanetosu cu icóne cu totu. Poporulu de prin prejuru, crede acum câ puterea icóneloru a opritu pe draculu.

△ (*O resbunare in contra dreptatii.*) In dilele aceste s'au ucisu in Per'a (Constantinopole) avocatulu grecu Antonacopulo de catra doi frati greci anume Dimo. Avocatulu constatandu prin judecata câ S. Dimo daterosce 1000 de lire unui Otoman, Dimo invitâ pe advocatu a casa la dinsulu, ca sê se impace. Avocatulu s'au dusu dar pe candu scriâ o obligatiune, S. Dimo slobóde unu pistolu in capulu advocatului pe dinapoi si-lu omóra. Apoi taindu-i capulu cu unu briciu, trupulu l'au pusu intr'unu sicriu si-lu au ascunsu, inse amendoi indata s'au prinsu si suntu in man'a justitiei.

△ (*Tendinti'a regimului rusescu*), prin care voesce a face din Poloni Rusi, adi-mane si-o vede realizata. In urmarea unei ordinatiuni mai inalte gendarmari'a, care pana acumu portâ caracteru polonu de sine statoriu, — se va contopî in militi'a rusésca. In scólele Poloniloru s'au introdusu rogatiuni scolastice in limb'a rusésca. Pentru caracterizarea pusetiunei Lithvaniei pôte servi de basa casulu urmatoriu: In Wiln'a se preumblâ o crescutória pre locu publicu cu unu copilul mititelu, — filu unui oficiare rusescu de clas'a mai 'nalta. Limb'a de conversare erâ cea germana. Intru acést'a, — fia din gluma séu iritatiune — copilulu a injuratu polonesce, asia catu cei ce umbra pre acolo lu-au potutu audî. Intre altii l'a auditu si unu poliariu, care s'a dusu la crescutória si o a provocatu, se mérga ea si copilulu cu dinsulu la politia. Dupa ce au ajunsu acolo, s'a adevéritu, câ nici crescutóri'a nici copilulu nu sciú vorbí nici polonesce, nici rusesce, ci numai germanesce si franciosesce. Cu tóte acestea inse o a judecatu pre crescutória la 15 ruble pentru cuvintele exprimate de copilul in locu publicu. Dupa ce a spusu copilulu numele tatalui seu s'a revocatu judecat'a, inse crescutoriei i-s'a impusu se nu cuteze a cedá copilului incredintiati sub paza ei, ca se mai faca unu astfelu de scandalu (!) in locu publicu, prin vorbirea in limb'a polonesa. Pe tat'a copilului la dogenitu aspru guvernatoarele Potapow, pentru câ copilulu seu nu scie vorbí rusesce, ci numai germanesce si franciosesce. Crescutóri'a, in urmare a acestei indignatiuni s'a bolnavitu, si dupa ce s'a vindecatu a abdisu de servitiu, si s'a re'ntorsu in patri'a sa.

Frun-	tia,	pi-	a-	De	tatu,	bin-	nu-ti.
sus-	vui	dia	di-	fer-	mai	candu	ui-
ver-	ba-	Nu	ne,	te	-ai	Si	te.
dî-	ra	de 'n	se-si,	a-	mea	-ai	le
gra-	du-	le,	fa-	in-	te	duci	rea
ne,	nutu	di-	De	te,	bi-	stra-	Tó-
te	tia,	Nici	se-	tó-	natu,	De	a-
mi-	ni-	candu	nu-	iu-	min-	te,	i-

Se pôte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea găciturei numerice din numerulu 30 alu „Familiei“: La multi ani sê traésca Mihaiu Pascali. Deslegare buna primiranftu de la domnele si domnisió-rele: Elen'a Nascu nascuta Campoanu, Maria Olteanu, Emilia Muresianu, Laur'a Jonescu, Hersilia Magdu, An'a Ratiu, Mari'a Cirlea; si de la domnii: Mihaiu Cirlea, Toma Rosiescu si Simeone Popoviciu.

Deslegarea găciturei de siacu din nr. 31.

Eu sum fiică de romanu

Din Itali'a,

Prin stralucitulu Traianu

Dusa 'n Daci'a.

In Daci'a m'am nascutu,

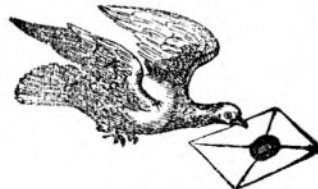
In Daci'a am crescutu.

Eu sum fiica de romanu

De a lui Traianu.

Deslegare buna amu primitu dela dóm'n'a: Ecartarin'a Lelea maritata Caracioni, de la domnisió'r'a Alesandra Popoviciu si de la d. Vasiliu Olariu.

POSTA REDACTIUNEI.

Deschidemu prenumeratiune noua la treiluniulu oct. — dec. cu 2 fl. Cei ce dorescu sê aiba si tabloulu nationalu de pe semestrulu acesta, adcea „Inaugurarea societâti acadimice“ trebue sê alataru pentru acest'a inca 1 fl. E de insonnatu, câ tabloulu acest'a se dá numai acelora, carti se pronumora pe diumetate de anu. Cu esemplare complete din inceputulu lui juliu mai potemu inca sierbí.

Dlul M. Sierbanu, in Nadlacu. Acuma ti-se tramitu tóte dupa cum doresci, cêrca la posta!

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1868. prin Alesandru Kocsi. Piat'a de pesci Nr. 9.